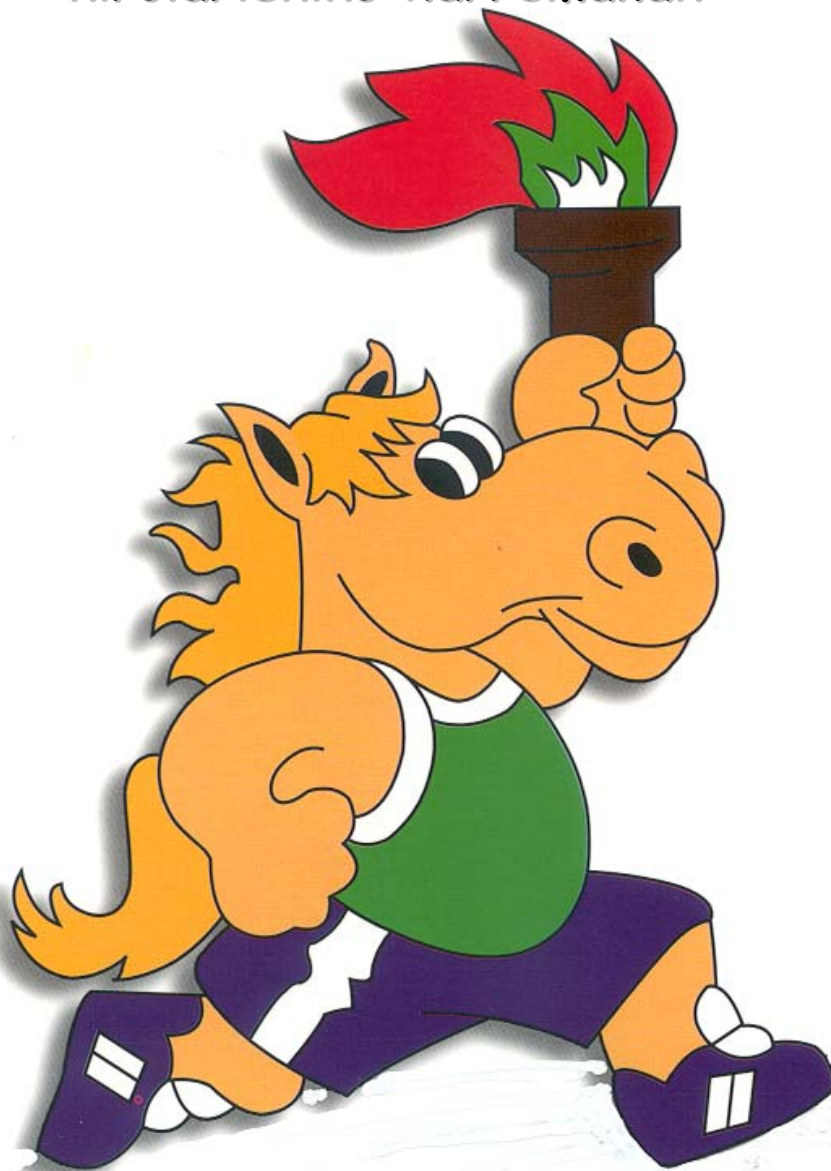

**ESKOLAKO KIROLARI BURUZKO
JARDUNALDIK
ARLOA: HEZITZAILEAK**

**"Gizarte Trebetasunak II: Gure
kirolariekiko harremanak"**

Egilea: IOSU AZURMENDI
Bilbon 2002-2-18

SARRERA

Lehendabiziko hitzaldi bat aipatu dut, eta bertan kirola berriro definitzeko eta horren kontzeptua azaltzeko beharrezana planteatu nuen; horretarako, kirola globo terminologiko erraldoi batekin konparatu nuen, hau da, kirolaren adierazpen desberdinak eta, batzuetan, kontraesankorrak jasotzen zituen globo batekin; horiek nekez etor zitezkeen bat, administrazio, lege, hezkuntza edo ekonomi mailan.

Orduan esaten nuenez, ... ihes egin behar dugu, batez ere Administrazioak egin behar du ihes, dinamika tradizional eta populistari itsu-itsuan jarraitzeari dagokionez; dinamika horrek dioenez, kirola ona da eta, horrenbestez, bultzatu egin behar da, bai ekonomikoki eta bai legeen aldetik, horren jatorrizko errealitatea edozein izan arren. Eta errealitate oso desberdinak zaku berberaren barruan sartzen dira: haurraren jolasa, ikastolako partiduan; 3. adineko pertsona baten (hobeto, adineko pertsona baten) gimnasia, polikiroldegian; pisuak altxatzen dabilen pertsona gihartsua, lagunekin igandeetan jokatutako partidutxoa, edo futbolari profesional eta aberatsa.

Kirolaren hobarietan murgilduta, nekez pentsatzen dugu ea egiten ari garena benetan kirola ote den. Eta, zoritxarrez, kirolaren adierazpen asko ez dira onak, eta, gainera, heziketa adinean, sarritan haurraren hezkuntzaren aurkakoak eta kaltegarriak dira.

Guk, gure eremuan, asko eskatu behar dugu, asko eskatu behar diegu gainontzekoei, baina batez ere geure buruari. Ikastetxeak, jokalariek, gurasoek, Administrazioak... ondo ulertu behar dute kirolaren helburua

haurraren heziketa dela; baina, berriro diot, batik bat geure buruak ulertu behar du ondo hori.

Aurrerago ikusiko dugunez, berehalakoak eta haurraren heziketari lotutakoak ez diren helburuak ezartzeak ondorio kaltegarriak dakarzkio haurrari. Eta, batez ere, kirolaren heziketa proiektuan benetan sinesten badugu, gero aipatuko ditugun metodoak eta mimetismoak baztertu beharko ditugu.

Zuen baimenarekin, nire azalpena hiru fasetan oinarrituko da; lehenengo fasean, monitoreak edo entrenatzailea bera aztertuko dugu, gero hori kirolariarekiko "kirol egintzan" sartuko dugu eta, azkenik, ondoriotzat aholku batzuk emango ditugu. Goazen ba aurrera.

A. - MONITOREA EDO ENTRENATZAILEA. -

Atal honetan entrenatzailea aztertuko dugu (hitz hori gogokoago dut, monitore hitza baino). Entrenatzailearen gaurko errealitatea aztertuko dugu, zer egiten duten, zer entrenatzaile mota dauden, zer arrisku dituzten, zer lan egiten duten eta zer arazo konpondu behar dituzten... Goazen zatika:

A.1. - Heziketa adineko entrenatzailearen errealitatea gaur

Kasu honetan, errealitatea sarritan hurren egoten da errealitate idealetik. Hezkuntzan ari garela eta entrenatzaileak edo monitoreak, irakaskuntza, entrenamenduak edo partiduak zuzentzeaz gain, gure seme-alaben eredu nagusia izango dela kontuan hartuta (maiz, irakasleak edo guk geuk baino eragin handiagoa izaten du gure seme-alabengan), oso garrantzitsua da entrenatzaile hori pertsona egokia izatea.

Ez dugu ahaztu behar entrenatzaileak edozein irakaslek baino harreman estuagoa duela haurrarekin, haurrak berorrekin batera bizi baitu arrakasta, porrota, oinazea eta lana.

Entrenatzailea aginte posizioan dago, eta kasu honetan (irakaslearen kasuan ez bezala) haurrak berak eskatzen du hori; beraz, eragin handiagoa dauka haurraren jarreraren eta balio moraletan.

Nolanahi ere, esan behar dugu entrenatzailearen izaerak eta jarduteko moduak eragin handia izango duela berarekin lan egiten duten kirolariengan, batez ere kirolari horiek haurrak direnean, adin horretan heldutasun txikiagoa baitute (eta, beraz, behar bezala egituratu gabeko nortasuna) eta moldeagarriagoak baitira.

Ageriko beste errealitate bat ere ezin dugu ahaztu, hau da, gaur egun entrenatzailerik onenak (gehien dakitenak) praktikaren mailarik handienetarako erabiltzen direla eta gaitasun handieneko entrenatzailea nekez aurkituko dugula oinarrizko kirolean. Hori kontuan hartuta, gure ustez, zuzenketa neurri bi sartu behar dira:

1.- Helburuak eta programak ondo aukeratzea, horiek kasuan kasuko heziketa errealitateari erantzuteko eta helduen kirolek, eliteko kirolek nahiz kirol profesionaletik bereizteko, batzuen nahiz besteen errealitateak eta helburuak desberdinak baitira eta, hortaz, landu beharreko eredua ere desberdina izango baita. Horrela, ondo landuta egonez gero, eta lehiaketa, irakaskuntza nahiz sesioak ondo programaturik badaude, entrenatzaileak koordinazio eta motibazio mailako lanetara bideratu ahal izango ditu bere ahaleginak, eta horren azken emaitza hezkuntzari lotutakoa izango da.

2.- Aurreko atalean ezarritakoaren haritik, entrenatzaileari heziketa egokia eman beharko zaio, kasuan kasuko heziketa adineko helburuei eta programei buruz, soluzio teknikoari eta taktikoari buruzko heziketa ez baita nahikoa izango. Horrenbestez, monitoreak heziketako kirolean trebatu beharko dira.

A.2.- Entrenatzaile motak.-

Bi entrenatzaile ez dira inoiz ere berdinak, baina sarritan kirolean denak sartzen ditugu hiru jarrerara jakinen barruan, euren kirol ezaguerak eta jarrerara horietariko bakoitzaren fazetak zein neurritan menperatzen dituzten kontuan hartu barik: agintekeriazkoak, demokratikoak eta

permisiboak. Baina definizio horiek ez dira zehatzak eta ñabardura asko egon daitezke.

Mota bakoitza labur-labur aztertuz gero, euren arteko desberdintasunak ikusiko ditugu:

a).- Agintekeriazko entrenatzailea.-

Agian berau izaten da ohikoena, eta entrenatzaile gazteek ere berau miresten dute gehien. Kementsua da, zorrotza, eta emaitzak eskatzen ditu etengabe. Batzuetan, bere helburu bakarra haurrek bere esanak betetzea izaten da. Zigorra behin eta berriro erabiltzen du, eta oso zorrotza da arauak betetzeari dagokionez; gainera, kasurik gehienetan ez du menpekoekiko harremanik eduki nahi izaten.

Gehienetan bere taldea diziplina, antolaketa eta erasokortasun handikoa izaten da, eta, kasuan kasuko lehiaketa irabaziz gero, giro bikaina edukitzen du.

Baina hurrei jakinarazten dien mezua garrantzitsuena irabaztea dela da, eta, horretarako, haurrek edozein bide erabiliko dute, inolako zalantzarik gabe, bide hori gainontzekoekiko errespetuzkoa izan ala ez izan. Entrenatzaileak beldurra eta mirespena sortzen du; kirolariak tentsioan daude eta ahulenak une latzak igarotzen dituzte.

b) Entrenatzaile demokratikoa.-

Parte hartzearen aldeko estiloa dauka eta haurrek ere erabakietan parte hartzen dute. Elkarriketaren eta malgutasunaren aldekoa da, eta errespetua arrazoien bidez irabazten du. Lagunkoia da, kirol lekuaren barruan eta kanpoan.

Jokalariek seguru sentitzen dira eta berarekin esperimentatzen dute; ez dauka arazorik beste sistema batzuk probatzeko. Haurrak pozik dabilta.

Batzuek ahula dela esango dute, eta jokalaria alfer eta lotsagarriak aprobetxatu egingo dira.

c) Entrenatzaile permisiboa.-

Agintekeriaren alderantzizkoa da eta ez du erantzukizunik hartzen. Modu pasiboan eta nahiko urrunetik jarduten du. Ez du planifikatzen, baina badirudi egoera kontrolaturik duela, erraz inprobisatzen baitu.

Permisiboa da eta gauzak egiteko aukera ematen du, eta, beraz, jokalariek atsegin dute.

Hala eta guztiz ere, ez du hezten, ez du irakasten, ez du trebatzen, ez du lanik egiten; jokalariek ez dute taldean lan egiten ikasten, ezta presioa jasaten ere; ez du pasiorik sortzen eta, azkenean, errespetua galtzen diote.

A.3.- Nortzuk dira entrenatzaileak?

Baina, nolanahi ere, nor da kirolarien jokabidean halako era handia duen eta denek onartzen duten buruzagia?

Ba, egia esan, zoritxarrez lanpostua edonork eskuratu dezake, eta oso gutxitan eskatzen da titulurik. Hala eta guztiz ere, behe mailako kirol titulazioak, federazioek behe mailako kategoriak entrenatzeko eskaintzen dituztenak, oso erraz lortzen dira (kasu batzuetan, asteburu batean). Kasu guztietan irakasle izateari lehentasuna ematen zaio, kirol modalitate bakoitzaren ezaugarri teknikoak eta taktikoak menperatzeari dagokionez.

Azken batean, loterian jokatzeko ari gara, gure kirolaririk gazteenen zuzendaritzaren erantzukizunarekin.

Kirol federatutik iritsi den eta lehiaketari loturiko jarduketara patroiak dakartzen entrenatzaile horrek, bestalde, patroi horietako alderdiak mimetizatzeko joera dauka; ikastetxera lehiaketaren bidea ekarriko du eta nekez eduki dezake txipa aldatzeko eta hezkuntza mailako helburuak planteatzeko behar den heziketa pedagogikoa, eta helburuok sarritan berak orain arte edukitakoen aurkakoak izaten dira.

Eta, kontraesan handia izan arren, entrenatzaile hori oinarritzeko irudia da kirolaren hastapenetan, kirolaren irakaskuntzaren planifikazioan eta, batik bat, entrenamenduko nahiz partiduetako elkarreraginetan eta hezkuntza mailako erabakietan.

Zorionez, kasu batzuetan, haurra inguru oso lehiakorrean sartu arren, entrenatzailearen jarduketari esker, hori ona izango da haurrarentzat. Entrenatzailea lortu beharreko helburuaren ardatza da argi eta garbi.

Nor izan beharko litzateke?, ba horretarako heziketa berezia izan eta, kasuan kasuko titulazioa lortu ondoren, haur edo gazte talde batekin behar bezala egituraturiko hezkuntza eta heziketa lana egiten duen pertsona (heziketa kirolaren kasuan).

A.4. - Eta... zer egiten du?

-.....ba, denetarik.

Ona eta txarra.

Zoritxarrez, sarritan, beteko ikuskizunak ditugu begien bistan; izan ere, entrenatzaileak uste du NBAn ari dela, edo Barsa & Liverpool batean, eta irainak egiten ditu etengabe, inguruari kirolari eta kirolariari baino garrantzi handiagoa emanez: zenbatetan entzun ote ditugu halakoak?:

- Ez duzu ulertzen, ala?
- Kaguen!
- Batzuetan pentsa daiteke tentelak zaretela!
- Zu tentela zara?
- Eta, azkenean, mutila zelaitik ateratzen du, entrenatzaileak atsegin ez duen zerbait egiteagatik, edo entrenatzaileak agintekeria nabarmendu nahi izan duelako.

Baina, zentzuzkoena mutilari dei egin eta egindakoa (emaitzak jakinarazi), egin behar zuena eta hurrengoan egin beharrekoa (zuzenketa) azaltzea izango litzateke. Eta, jakina, adorea eman beharko zaio, akatsak zuzentzeko eta soluzio hobeak bilatzeko.

Halaber, zentzuzkoa izango litzateke egindakoa zuzentzeko aukera ematea, zelaitik atera barik.

Badirudi haurrak ikasteak eta hezkuntza osasuntsuak ez duela horrenbesteko garrantzirik, taldearen garaipenean laguntzea ez dela garrantzitsua.

Azkenean, haurrak interpretatzen du entrenatzaileak agintzen duela eta iraindu egin dutela, edota barregarri utzi dutela lagunak, gurasoen eta

gainerako ikusleen aurrean. Eraso afektiboa jaso du eta, jakina, ez du ikasten ez kirolik eta ez osterantzeko gauza onik.

Hala eta guztiz ere, aspaldion, haurren entrenatzaileari edo monitoreari bere helburuaz galdetzen zaionean, garaipena bigarren mailan uzten du, eta haurren hobaria edo hezkuntza aipatzen ditu; hala ere, euren jarduna ikusten agerian gelditzen da, eta haurrek berehala ulertzen dute, entrenatzaileari gehien ardura diona garaipena dela.

Entrenatzaile hori babestuago sentitzen da "entrenatzaile onek" egiten dutena mimetizatuta, profesionalek egiten dutena kopiatuta, jarrera jostagarriak edo jolasekoak saihestuta, "egiten ari garena garrantzitsua delako, eta ez jolasa".

Irakaskuntzako jarduerak markatzeko beharrizana sentitzen du, gaitasun garrantzitsuei loturiko jokabideak eta jarduketak eginez:

a.- Aginduei buruzkoak. Komunikazio mailako gaitasunak. Entrenatzaileak informazio eraginkorra eman behar du, kirolariak ondo jakiteko zer egin behar duen. Arrakasta akats ahalik eta gutxien egitearen ondoriozkoa izango da.

b.- Erreakzioei buruzkoak. Feedback deritzona irakasteko gaitasunak; kirolariari zer egin behar duen jakinarazteko eta horren egintzak hobetzeko emaitzak ezagutzea. Emaitzak lortzeko eta gauzak ondo egiteko modua jakitea.

c.- Motibazioari buruzkoak. Motibazioari loturiko gaitasunek aukera ematen dute haurrek euren lana modu anitzean egiteko, eta lanon helburua kirolariek lan horiek arrakastaz egitea izango da.

d.- Partehartzeari buruzkoak. Antolaketa mailako gaitasun hauek kirolarien partehartze ahalik eta handiena ahalbidetzen dute, egin beharreko lanetan. Intentsitatea.

A.5. - Eta..... zeintzuk dira bere arazoak?

Arazoez hitz egiten dugunean, berehala datorkigu burura guraso eta ikastetxe batzuek monitoreari taldearen kirol garaipena lortzea eskatzen diotela, eta jakina, lehiaketako kiroleko jarrerak mimetizatzeko eskatzen diote, eta hori, sarritan, haurraren kirol nahiz giza bilakaeraren aurkakoa da.

Jarrera horrek, gainera, aurrerago ikusiko dugunez, murriztu egiten ditu jokalaria egiteko moduko gauza askoren emaitza aurkitzeko aukerak; patroiz guztiak erabiliz ulertzeko, erabakitze eta gauzatzeko oztupoa jartzen dio, eta helduen adinean ustez arrakastatsuak diren jarrerak mimetizatzen ditu, baina jarrera horiek oztupoa jartzen diote haurraren bilakaerari.

Adin hauetan, entrenatzailea edo monitoreak taldeen dinamika konplexuan murgilduta dago; ikastetxearekiko harremana konpondu, jokalariarekiko harremana zuzendu, jokalariaen arteko elkarreraginak gidatu eta, haurraren aitarekiko harremanean murgilduta, aita-haurra harremana ikuskatu behar du. Elkarreragin horietariko bakoitza garatzea prozesu oso luzea izango litzateke, baina, zalantzarik gabe, horiek guztiek eragina dute entrenatzailearen jardunean.

Entrenamenduko sesioen erabilgarritasuna, esan beharrik ez dago, monitorearen irakaskuntza eta hezkuntza estiloaren arabera da; ez da

ahaztu behar kirola ekintzen eta bizipenen eremu espezifiko dela, kirol modalitatearen ikaskuntzarako; horrenbestez, alderdi horiek konbinatu beharko dira, arrakastako jarduketa lortzeko. Gainera, entrenatzaileak esku artean dituen tresnak erabili beharko ditu: saritzeko nahiz zigortzeko ahalmena, legezko boterea, botere pertsonala, botere teknikoa eta bere estatusaren boterea.

Eta haurrek zer baloratzen ote dute entrenatzailearen lanean? Ba, Wayne Halliwell doktoreak dioenez ("Motibazioa taldeko kiroletan", Apunts deritzon, 35. zenb.), haurrek honako alderdi hauek baloratzen dituzte:

- 1.- Jokalaritzat aurretiazko esperientzia eta arrakasta.
- 2.- Entrenatzailetzat aurretiazko esperientzia eta arrakasta.
- 3.- Itxura ona: janzkera, sasoi fisiko ona.
- 4.- Bizi ohitura egokiak.
- 5.- Lan ohitura onak: ordutegietarako egokitzapena, eraginkortasuna.
- 6.- Antolaketa ona: entrenamenduak, bilerak, bidaiak, etab.
- 7.- Komunikatzaile ona: gauzak argi azaldu, entzuten jakin.
- 8.- Erabilgarritasuna: jokalaria rentzat denbora edukitzea beti.
- 9.- Ezaguerak: jokia ondo ezagutzea, bai alderdi teknikoetan eta bai taktikoetan.
- 10.- Irakasteko trebetasuna: akats teknikoak eta taktikoak zuzentzeko gaitasuna.
- 11.- Motibazio handia: intentsitatea, konpromisoa, inplikazioa.
- 12.- Baikortasuna: adorea, garra, baikortasuna, laudorioak eta indargarri onak.

- 13.- Ordezkoen aulkian ere entrenatzaile ona: egokitzen egin, aztertu nahiz erreakzionatu, aldaketak egin, partiduen bilakaeraren arabera.
- 14.- Umorea: konfiantzazko giro lasaia.
- 15.- Buruzagi izateko gaitasuna: aldageletan eta partiduan.
- 16.- Bere buruaren kontrol handia: kontrol emozionala, lasaitasuna eta nasaitasuna sortzeko.
- 17.- Hobetzeko nahia: ezaguera berriak bilatu, ikasi, ikertu, bere burua ebaluatu.
- 18.- Jokalariekin zintzoa: ez du bereizkeriarik egiten, "gogorra baina zintzoa".
- 19.- Iradokizunetara irekia: malgua, jokalarien eta laguntzaileen iradokizunak entzuten ditu.
- 20.- Jokalariak bizitza pertsonalarekiko interesa: jokalariek zelaitik kanpo duten bizitzari buruzko gauzak dakizki eta horren ardura dauka.

Wayne Halliwell doktoreak adierazitako baldintzak betetzea berez ere zaila bada, entrenatzailea bera ... erretzeko aukera ere hortxe dugu. Izan ere, laster edo berandu, entrenatzaile guztiak erre egiten dira, hau da, aldi batzuetan neke emozional handia izaten dute, erruak inguruko pertsonen leporatzeko sentimenduak sortzen baitira, eta gainera, bere buruarekiko poztasunik eza ere sor dakioke; horren guztiaren eraginez, lana bertan behera uzteko arriskua du; baina, halakorik ez gertatzeko, Aragoiko Gobernuak "Gurasoak entrenatuz..." izeneko liburua argitaratu zuen, eta bertan zenbait aholku ematen dira:

- Diseinatu ondo zure "lanbide karreraren plana"; bertan, entrenatzailatzat duzun jarduerak dedikazio, dimentsio eta proiektzio egokia izango du, lanbide eta pertsona mailan dituzun gainerako helburuei dagokienez.
- Entrenatzaile jardueran, helburu errealistak planteatu, "egin dezakezuna" eta zure esku dagoena kontuan hartuta, eta ez "lortu behar duzuna" edo zurekin lan egiten dutenek "lortu behar dutena" aintzat hartuz.
- Onartu lortu ezin diren gauzak, aldatu ezin direnak eta zure eskura ez daudenak.
- Egokitu itxaropenak: kirolariei, gurasoei eta klubeko, ikastolako edo taldeko arduradunei argi zaldu eurengan zer espero duzun eta zure partetik zer jartzeko prest zauden.
- Ondo baloratu entrenatzailatzat duzun lana: trebetasun teknikoen aurrerakuntza, ikaskuntzaren aurrerakuntza eta garapen fisiko, psikiko nahiz sozialaren aurrerakuntza, zurekin lan egiten duten kirolariei dagokienez. Gogoratu entrenatzailatzat duzun lana baloratzeko iturri nagusienetariko bat zu zeu zarela.
- Landu kritikak jasotzeari eta egiteari loturiko trebetasun pertsonalak.
- Onartu zure arrakastak, gozatu zure lorpen pertsonalekin eta onartu zure mugak.
- Kontrolatu zure pentsamenduak, zeure buruarekin hitz egiteko modua, zure barne elkarrizketak; eman sariak zeure buruari, sortu entrenatzaile lana garatzen jarraitzeko adorea ematen duten pizgarriak: "neska-mutil

horiek kirola egiteko duten ilusioak erraz konpentsatzen du egiten ari naizen lana", "guraso batzuek oraindik ere nik nahiko nukeen inplikaziorik ez duten arren, beste batzuk gero eta pozago daude euren seme-alabekin egiten dutan lanarekin, eta laguntza ematen dute, jardueraren bat antolatu behar denean".

- Ez garrantzi handiegirik eman kritika edo porrot jakinen bati.
- Ezagutu beste entrenatzaile batzuen lana eta eman eurei ere zeure lanaren berri. Aztertu zure eta gainontzekoen arazoak, eta ulertu beste entrenatzaile batzuek zure arazoen antzekoak nola konpontzen dituzten.
- Kirola planifikatzean, hartu atsedenaldiak edo oporrak, jardueratik apur bat urrundu ahal izateko.
- Egoera zailei "estres positiboko erantzuna" emanez egin aurre.

A.6.- Entrenatzaileak lortu beharreko helburuak.-

Entrenatzaileak lortu beharreko helburuei dagokienez, bai helburu onuragarriei eta bai arriskutsuei dagokienez, Aragoiko Gobernuak (gurasoen entrenamenduari buruzko liburuan) hauxe adierazten du entrenatzaileari buruz:

1.- Helburu onuragarriak.-

- Kirolari gaztearen heziketan laguntzea, horren fazeta guztietan: psikologikoa, soziala, fisikoa eta gaitasun teknikoa edota kirolekoa.
- Kirola sarritan egiteko interesa eta poza sustatzea.

- Kirolari gazteari itxaropen errealistak planteatzen laguntzea, bere garapenaren fazeta guztietan: pertsonala, eskolakoa, lanbidekoa.
- Trebetasunak garatzea talde lanerako, norberaren burua garatzeko, kontrolatzeko eta konfiantza hartzeko.
- Gizarte harremanak sustatzea; berdinekiko harremanak (lagunak) eta helduekiko harremanak (entrenatzailea, beste kirolari batzuen gurasoak, kirol arduradunak, epaileak edo arbitroak...).
- Azken batean, kirolariak gozatu eta disfrutatu egin behar du kirola egiten, eta pozik ibili beharko du.

2.- Helburu arriskutsuak.-

- Lehiaketetan ahalik eta emaitzarik onenak lortzeko ahalegina egitea beti-beti eta edozelan.
- Norbere burua kirolean arrakasta edo garaipena lortzearen arabera baino ez baloratzea.
- Kirolari gazteari egunen batean txapelduna izango dela sinestaraztea.

A.7.- Entrenatzaileak garatu beharreko lanak.-

Entrenatzaileak garatu beharreko lanei dagokienez, Sabock, Hardy, Martens eta Balager adituek honako hauek aipatzen dituzte:

- Entrenamendu sesioak gidatzea.
- Ikuspegi eta giro ona sortzea.
- Erabakiak hartzea eta arauak ezartzea.
- Kirolarien buruzagia izatea.
- Lehiaketaren gai administratiboak edo burokratikoak konpontzea.
- Inguruan harreman publiko eta sozial egokiak ezartzea.
- Kirolariei aholkua ematea.
- Erabaki batzuk kirolariekin batera hartzea.
- Kirolariei taldearen barruan nahiz kanpoan laguntza ematea.
- Norberaren jarduera nahiz jokabideak aztertzea, taldearekin zerikusia dutenak.

- Kirolarien jokabideei buruzko erabakiak hartzea eta jokabide horiek ebaluatzea.
- Zuzendaritza taldearekin edo taldearen arduradunekin harremanak izatea.
- Etengabeko jarduketaren aldeko jarrera edukitzea.

Azken batean, hazten ari diren pertsonak dira eta, Kalil Gibran autoreak "Profeta" izeneko lanean zioenez:

"Zuen maitasuna emango diezue, baina ezin izango diezue zuen pentsamendurik eman, eurek eurenak baitituzte.

Euren gorputzari babesa emango diozue, baina ez euren arimari, euren animak biharko etxean bizi direlako, eta zuek ezin duzue bertara joan, ezta zuen ametsetan ere.

Eurak bezalakoak izateko ahalegina egin dezakezue; baina alferrik zabiltzate, eurak zuek bezalakoak izaterik nahi baduzue.

Bizitza ez baitoa atzerantz eta ez baita iraganean gelditzen."

B.-ENTRENATZAILEAREN JARDUERARI BURUZKO HAUSNARKETA BATZUK, PEDAGOGIAN, METODOLOGIAN ETA HAURRAREN IKASKUNTZAN

B.1.- Pedagogian

Kirolaren pedagogia kirol hezkuntzaren zientzia da, kirolaren arloko trebetasunak eta baliabideak lortzeko modua aztertzen duena. Hau da, ez da ikaskuntza bakarrik, eta beste zenbait alderdi ere lantzen ditu, esate baterako, frustrazioarekiko iraupena, norberaren jardueraren kontrola, iraunkortasuna, lehiaketaren ikaskuntza, kirolaren moralak zein etika... , hau da, kirolariak pertsonatzat dituen alderdi guztiak jorratzen ditu, eta ez alderdi fisikoa soilik. Hau da, kirol hezkuntzari buruz hitz egiten ari gara, eta, horrenbestez, adin honetako kirolariengan aurkitzen ditugun lehenengo arazoen aurrean modu pedagogikoan jarduteko era zehaztu beharko dugu, eta arazo horiek ondokoak dira:

- a) Helduen kirolarekiko mimetismoa, batez ere ikuskizun-kirolarekikoa
- b) Lehiaketarako joera
- c) Hautapenerako joera
- d) Espezializazioan egindako gehiegikeriak.

Hona hemen labur-labur azalduta:

a) Helduaren eta profesionalaren kirolaren alderdiak mimetizatzearen onurak eta arriskuak.-

Lehen esan dugunez, lehenengo eta behin, zein kirol arlotan gauden identifikatu behar da, zer edo nor imitatu nahi dugun jakin baino lehen; eta, argi dago gaur egun errendimenduko kirolean komunikabideek kiroltik ikusgarrienak nabarmentzen dituztela, hori hezkuntzarako ona ala txarra den eta kirolari berari kalte egin ahal dion kontuan hartu barik.

Batzuetan, gainera, halako jarrerek ez dute zerikusirik kirolarekin. Baina horiek komunikabideetatik hedatu ondoren, berehala mimetizatzen dira, batez ere haurren kasuan, oraindik heziketa amaitu barik eduki eta imitatzaile bikainak baitira.

Batik bat gehien saltzen dena eskaintzen da, hori ona ala txarra den aintzat hartu barik.

Zoritxarrez, gainera, gutxitan imitatzen dituzte alderdi taktikoak edo teknikoak, komunikabideek ez baitituzte horiek nabarmentzen; nahiago izaten dute golaren ospakizuna edo egon daitezkeen jokaldi gogorrek nabarmendu.

Guraso eta entrenatzaileok eginkizun garrantzitsua dugu, informazio hori iragazten laguntzeko, gure seme-alabek telebistan ikusten dituztenean berehala barneratzen dituztelako. Ikusten dutena interpretatzen lagundu behar diegu; horrela, hezkuntzazkoa ez ezik, haurren ikaskuntza teknikorako eta taktikorako ere ona izango da.

Baina arazoa nabarmendu egiten da, klubak eta lehiaketako kirolaren eremutik hezkuntzaren eremura heziketa pedagogikorik ez duten pertsonak iristen direnean, horiek lehiaketa hutseko parametro guztiak mimetizatzen

baitituzte, helduentzako eta, batzuetan, profesionalentzako prestaturik dauden entrenamenduak eginez. Korrontearen alde arraun egiten dute, haurrak eta berak ikuskizun-kirolarekiko duten idolatria aprobetxatuz, eta guraso batzuek ere traineru horretan pozik ibiltzen dira, euren semea edo alaba helduen lehiaketa-kirolaren moduetara atxikitzea begi onez ikusten baitute. Eta horrela, kirol profesionalaren zale amorratuak diren gurasoak eta Cruyff direla uste duten entrenatzaileak agertzen dira.

Haurraren hazkuntza prozesua aztertzeako ardura apur bat edukiz gero, ikusten dugu mugimenduak plazer funtzionala sortzen duela, zalantzarik gabeko balio funtzionalak dituela, gauzak hobeto egiteko gogoia ematen duela, adiskidetasunaren aldeko joera sortzen duela... , eta horrek guztiak ez du zerikusirik helduen lehiaketa-kirolaren ezaugarriekin, hori estu lotuta baitago entrenamenduen erritmoei, garaipena lortzeari, sormen ezari...

Iragazpen lana denoi dagokigu, baita Administrazioari ere, heziketako kirola indartu ahal izateko. Izar bihurtzeko amets hori kaltegarria da, behar bezala interpretatu ezean.

b) Lehiaketarantz bideraturiko joera nagusia.-

Lehiaketarantz bideraturiko joera nagusia garaitu beharreko beste arazoetariko bat da.

Jakina, ez dago zertan joera hori ezabatu; izan ere, kirolaren ezaugarri nagusienetariko bat izateaz gain, ondo erabiliz gero berebiziko bidea da heziketarako. Haurrak kirola egiteko duen motibazio eraginkorra da berez, eta garatzeko dituen beharrezanez estu lotuta dago, bere espazioa

defendatzeko dituen beharrizanei, borrokatzeko beharrizanei, gainontzekoen onespena lortzeko dituen beharrizanei estu lotutako zerbait.

Hau da, arazoa heziketa adinetan helburutzat lehiaketa planteatzen denean sortzen da; lehiaketa hezkuntza baliabide bat izan behar da, baina ez helburu bat.

Aurrerago ikusiko dugunez, lehiaketa helburutzat planteatzea ez dago heziketa parametroen barruan, eta gainera, horrek murriztu egiten ditu haurrak ikaskuntzak hobetzeko dituen aukerak, hau da, haurrak arrakastak edo porrotak kirol emaitzen arabera baloratuko ditu, berak egindako ahaleginaren edo bere ekintzaren kalitatearen arabera baloratu beharrean. Lehen, lehiaketako kirolaren alderdiak mimetizatzearen arriskuak aipatu ditugu, eta mimetizatze horren arriskua, izan ere, kirolaren sailkapenari eta ulermenari loturiko moduak helduen lehiaketen parametroekin kopiatzea da. Lehiaketa ezinbestekoa da, baina jolasaren eremuan, eta bertan hasi eta amaitu behar da; hortik ezin dira gerorako ondorioak atera, harik eta haurrek ondorio horiek barneratu eta ulertu ahal izan arte, euren adimen mailako heldutasunak hori gomendatzen duenean.

Ez dugu ahaztu behar nerabesarora arte haurrek esfortzua eta errendimendua identifikatzen dituztela, eta eurentzat zaila da emaitza txarrak ulertzea, arrakasta lortzeko esfortzu handia egin dutenean.

Gainera geuk ere emaitza horiek gehiegi baloratzen baditugu, horrek arazo handiagoak sortuko dizkie, emaitzok euren pozen eta porroten gida bihurtuko baitira; baina kirolaren helburua jolastea eta hezte da, ala ez?

Beharrezkoa da, baina adin bakoitzari egokitu behar zaio, egiten duenaren gaitasunari, kirolaren helburuari, eta federazioen eremuko administrazio

gorabeherak ekidin behar dira, horrek ez baitauka zerikusirik heziketako kirolarekin. Haurrek denek irabazteko egin behar dute lehian, eta ez batzuek bakarrik irabazteko.

Jakina, lehiaketa haurraren garapen prozesuaren araberakoa izango da. Eta orain, zuen baimenarekin, kirol modalitate zehatza aipatu nahi nuke, segurutik modalitatetik ezagunena; izan ere, gero eta gehiago harritzen naiz, haurren arteko lehiaketan ikusten den zorroztasun gero eta handiagoaz, baita haur txiki-txikien kategorian ere: gaitasun oso mugatuko gurasoak eta entrenatzaileak dituzte eta horiek ez dituzte errespetatzen naturaren legeak edota haurren adimen gaitasunak nahiz gaitasun psikologikoak.

Berebiziko presa sortzen dute, haurren jolas hori helduen errendimenduko kirolaren ohituretara hurbiltzeko.

Adin horretako haurrak helduen denboraldiari asimilaturikoa den lehiaketa jakinean sartzearen ondorioz, lehiaketaren araberako "entrenamendu" sesioak antolatu behar izaten dira, eta jakina, horren eraginez, haurraren nahiz entrenatzailearen jarduna lehiaketa horretan arrakasta lortzearen ala ez lortzearen arabera baloratzen da. Horrela, haurrak hezteko lanean ari direnak benetako arazoa dute aurrean.

Inoiz, zenbait administrazioetako ordezkariak esan diet azterketa serioa egin gurako nukeela, haurren kirol lehiaketari buruz, haurrekin egiten ari garena eta horrek gerora izan ditzakeen ondorioak benetan ikertzeko. Futbol-zelai batean 11 haur txiki sartzea, egin-eginean ere, kirol ikaskuntzaren eta haurraren gaitasunaren arauak ez jakitearen eraginezkoa da. Jolas horretan, haur askok 10 minutuan behin baino ez dute parterik hartzen, zelaiaren dimentsioak handiegiak dira eurentzat, egoerak baloia

urrun botata konpondu behar dituzte, eta, beraz, helduek sortu dizkieten arazo horiek konpontzeko ezgaitasunaren ondorioz, aspertu egin dira. Haurrek modu eraginkorren, azkarren eta iraunkorren ikasteko, beharrezkoa da lehiaketaren eskakizunak euren gaitasun psikikoen nahiz eragileen eta adimen mailako gaitasunaren arabera izatea.

Zailtasunaren eta konplexutasunaren gorakada haurren gaitasun gero eta handiagoaren arabera izan behar da. Horretarako, futbolari dagokionez, zoritxarrez inertzia eta ohitura zaharrak oso sustraiturik daude; denek egiten badute ondo dagoela dioen esakia bat dago, baina hori zorrotzegi edo gehiegi aplikatzen da, hausnarketarik egin beharrik ez izateko eta heziketari loturiko lehiaketa sortu beharrik ez edukitzea.

Baina arazoa ez dago futboleko soilik, haur txikiak esku-baloian edo saski-baloian jolasten ere aspertu egiten baitira, euren trebetasun teknikoek ondo pasatzeko aukera ematen ez dietenean; izan ere, lekuak, baliabideak eta ateak haurren gaitasunari egokitzeko ahalegina egin dugun arren, ahaztu egin dugu lehiaketaren antolaketa eta egitura haurren adinera egokitzea.

c).- Hautatzeko joera.-

Aurrean aipatu ditugun bi arazo horiek oraingo egoerara garamatzate, hau da, ikuskizun-kirola mimetizatzearen eta lehiaketaren alderdia gehiegi baloratzearen eraginez, aurrenak aukeratzen ditugu, gainerakoak baztertuz. Emaitza ona lortzeko ahaleginean, horretan onenak diren haurrek soilik jolasten dute, eta hain onak ez direnak baztertuta gelditzen dira.

Epe laburrerako helburua planteatzearen eraginez, horren arabera jardun eta garaipenaren bila abiatzen gara, horretarako formularik egokiena aukeratuta. Eta, orduan, heziketa bera ahazten dugu, denak ere beharrezkoak direla ahazten dugu, eta garrantzitsuena ondo pasatzea dela...

Ez dut esan nahi irabazteko helburua baztertu egin behar denik, ezta gutxiago ere; baina haur guztiek ahalik eta denbora gehien jokatzeko ahalegina egin behar dugu, eta "txarrek" "onen" gaitasun handiagoa onartu behar dute, "onek" "txarrek" ere jokatzeko eskubidea dutela onartu behar duten bezala. Hori lortu ezean, hau da, gure helburu nagusia hautapenik onena egitea izanez gero, ez dugu beteko Legean eskolako kirolari dagokionez ezartzen den helburua, eta gainera, haurren elkarren atzeko kanporatzeak eragingo ditugu.

Orain dela urtebete, luzaz mintzatu ginen gai horri buruz. Gogoratu behar da haurrek garapen ordenatua baina banakoa dutela; beraz, trebetasunak lortzeko duten modua, euren hazkuntza, errespetatu egin behar da, eta ez da erabili behar taldeak irabazteko eginkizunetarako, kirolaren arloan garatzeko eta etorkizunean pertsonatzat garatzeko dituzten aukeren kaltetan. Ospe handiko klubetan etengabeko hautapenaren adibide asko daude, eta denok dakizkigu horren ondorioak.

Kirola ona bada, denentzat da ona, eta penagarria da haurrak eta gazteak ikusle huts bihurtzea.

d).- Espezializazioaren gehiegikeriak. Arinegi egindako espezializazioa.

Horri buruz asko idatzi da, eta gero ere horretaz jardungo dugu, ikaskuntza prozesuan bertan murgiltzen garenean. Baina oso kontraesankorra da kirol heziketaz hitz egiten ari garenean arinegi egindako espezializazioa aipatzea.

Haurra ahalik eta arinen aurkitu eta kirol jakinean espezializatzeari buruz mintzatzen denak gutxi daki hezkuntzari buruz, are gutxiago hastapenei edo ikaskuntzari buruz, oinarrizkoena haurraren berezko hazkundera errespetatzea baita. Eta, kasurik txarrenean, nik diodana gezurra balitz ere, ez litzateke gauzatu beharko, etorkizunean kirolaren munduan arrakasta lortzea baino garrantzitsuagoak baitira arrakasta hori lortzeak edo ez lortzeak izan ditzakeen ondorioak: "haurra ez da neurri txikiko heldua".

Haurrari heziketa eragile aberatsa eta orokorra eman behar zaio, eta gero aukerak aurkeztuko dizkiogu; mugimendu aberastasun horri esker, etorkizunean arrakasta duten aukeretan espezializatu ahal izango da. Ez da ahaztu behar haurraren esperientziazioa mugatuta, eta oinarri eragile handia lortzeko aukera murriztuta, haurra bigarren mailan geldituko dela gainerako haurrei dagokienez.

Gainera, gizakiaren garapena bera ere elkarren atzeko ikaskuntzei lotuta dago, eta ikaskuntza horiek ezin daitezke alderantzizko noranzkoan egin: gauzak heldu, bota, eseri, ibili, elikatu eta beste zenbait prozesu gure bizitzako une jakinean gertatzen dira, nerbioen, muskuluen eta organismo osoaren garapen prozesuekiko koordinazioan.

Eta motrizitatea zati oso garrantzitsua da prozesu horretan. Prozesu hori errespetatu egin behar da, eta haurrari ezin zaizkio berarentzako modukoak ez diren ekintzak, horretarako helduaren kirolari loturiko

teknikak mimetizatu edo ikasi beharko baititu, eta teknika horiek berenez garatzeko, ikertzeko eta lortzeko aukera eman behar zaio.

Ondorio horiek maila fisiologikoan zehazteko modukoak dira, baina hori egitea oso luzea izango litzateke.

Laburtzeko, haurrak gutxien behar duena espezializazioa da, haurra gauzak ikasteko gogo bizia duen eta hazten ari den izakia da, eta heziketa orokorra eta anitza behar du; heziketa hori kirola egiteko modu bakarraren oinarrietara eta eretara mugatzea haurraren garapena mugatzea da. Biologiaren eta eboluzioaren aldetik, heziketa anitza ona da heltze eta garatze prozesuetarako, horren aldi sentikorren arabera, eta oso ona da arinegi sorturako alderdi bakarreko narriadura saihesteko.

Haurrei oinarri orokorra eta alderdi anitzekoa eman behar zaie, espezifikotasuna gero ere sortuko baita, bakoitzaren zaletasunen arabera. Eta, jakina, zaletasun horiek euren gaitasunaren araberakoak izango dira; antzeko aukerak eskaintzen bazaizkio, haurrak arrakasta lortzeko biderik onena ematen diona hartuko du, gauzak ondo egiten direla barneratzea baino indargarri hoberik ez baitago.

B.2.- Metodologian.-

Alderdi metodologikoei buruzko aipamen txiki bat egingo dugu, erabili beharreko metodoei buruzko aipamena, alegia; jakina, haurraren jolasarekin (hori ordezkia ezineko bidea baita) eta esperientzioarekin nahiz aurkikuntzarekin batera, beharrezkoa da irakaskuntza metodo tradizionalak ordezte; izan ere, metodo horietan, haurra ikaskuntza teknikora lotuta gelditzen zen, lehiaketako korola ikastolara edo ikastetxera eramatearen

eraginez. Horren ondorioz, lehentasuna ematen zitzaien partidu guztiak irabazteari, entrenatzailearen kirol heziketa bereziari eta aurretiaz ezarritako eskemetako estereotipoak mimetizatzeari.

Ikerketa batzuek agerian jarri dutenez, kirola ikasteko metodo tradizionalak (horietan, haurrak helduaren ekintzak imitatzen ditu), errepikakorrak, gogaikarriak eta esfortzu fisiko txikiegiaren eragileak dira, eta urrun daude aisialditik eta jolasetik.

Gaur egun, eredu ulerkorragoaren aldeko joera handiagoa dago, osotasunean oinarrituz, alderdietan oinarritu beharrean; entrenatzaileak egoera batean kokatzen du jokalaria eta jokalaria berak konpondu behar izaten du arazoa, hau da, haurrak esperimintatu eta berenez atera behar izaten ditu ondorioak, inoren soluzioak kopiatu beharrean, eta soluzio horiek, gainera, habitat guztiz desberdin batean eta beste gaitasun batekin ikasitakoak izaten dira. Aniztasuna nagusitu egiten da, gauzak errepikatzea bigarren mailan utzita. Haurrei gogoetak eta ekimenak eskatzen zaizkie. Haurren interesei kasu handiagoa egiten zaie, jolasarekin ikasi egiten da, haurraren motibazioaren aldeko apustua egiten da. Lehen, entrenatzaileak egoera bat planteatu eta horren soluzio teknikoa eta taktikoa ikasi beharra egoten zen, eta horretarako, ikasi arte errepikaturiko eredu estandarrak erabiltzen ziren; baina garai hori gaingaituta dago eta gaur egun haurraren sormenari ematen zaio lehentasuna.

Ilarak eta teknika mailako errepikapenak baztertu eta jolasera igaro gara, zuzen-zuzen, eta ikaskuntza teknikoak benetako eremuan zuzentzen eta erabiltzen dira.

Une jakinetan, ikaskuntza analitikoak egin behar izaten dira, baina horiek gutxienak dira.

Horri loturiko esperientziak asko dira, esate baterako, sarean edo Eskolako Kirolari buruzko Estatuko Lehenengo Biltzarrean adierazitakoak (biltzar hori iaz egin zen Sevillan).

B.3.- Haurraren ikaskuntza.-

Edozein ikaskuntza, haurraren eraginkorra izateko, berorren benetako garapen mailan oinarritu beharko da, eta nahiko adierazgarria izan behar da, haurrak horrekiko interesa edukitzeko. Horretarako, horren ulermena erraztu behar dugu; horrenbestez, lehen esan dugunez, metodologia orokorra erabili behar dugu, eta ez eredu analitikoa, haurrak ikaskuntza hori gauzatzeko aukerak eta ulermena praktikara egokitze.

Egoera honetan, ikaskuntzaren eragilea haurra bera da eta helduak, batzuetan, lagundu beharrean arazoak sortzen ditu, batez ere haurraren jolasa helduen egituren arabera lehiaketa bihurtu nahi badu.

Egoera honetan, maila tekniko edo taktikoko soluzio estereotipatuak ikaskuntza mekanikoa arazoa baino ez da, haurraren ikerketarako derrigortze hutsa. Haurra robot bihurtzen da eta hori ez da ikaskuntza, hausnarketarik gabeko heziketa hutsa baizik. Helburua, Joaquin Palau autore kataluniarrek dioenez, egokitze gaitasuna duten pertsonak sortzea da, eta ez egokituriko pertsonak sortzea. Brunerrek idatzi zuzenez, gure lana ez da haurraren jokabidearen "injinieruak" izatea; "menpeko izakiak izatetik izaki autonomo izaterako" eraldaketan parte hartu behar dugu, haurrek egoeren denbora mailako bilakaerari egokitze gaitasuna lortzeko ahalegina eginez (entrenamendu mekanikoaren alderantziz).

Bettelheimen idatzi zuenez, "Gurasoek bi gauza hauetatik garrantzitsuena zein den aukeratu behar dute: seme-alabek helduen arauen arabera jolasteko ohitura azkar hartzea, ala hausnarketa nahiz autonomia gaitasun handiko gizaki bihurtzea, jolaserako planak diseinatuz, denbora erabilgarriaren zati bat prozesu zail horretan eman arren... Eraginkortasuna lortzeko, aukerak baloratzen ikasi behar da, berdinekiko erabakiak askatasunez hartzen jakin behar da, teorian aukeraturiko arauen bideragarritasuna praktikan ikusi behar da. Esaten zaionaren arabera jolasten duen haurrak jolas jakinean duen gaitasuna hobetuko du, baina ez du gainontzekoekiko lankidetzan jarduten ikasiko, eta beste hurrekiko lankidetzan bere jokabiderako arauak diseinatzea zer den ere ez du ikasiko; jolasa nahiko ondo ikas dezake, baina haurra ez da sozializatuko jolasten... Jolas askearen eta egituraturiko jolasaren eginkizun nagusiak honako hauek dira: haurrari arazoak konpontzeko aukera ematea, unean uneko presioei eustea eta gizarte elkarreraginaren eginkizun nahi modu desberdinak esperimentatzea, horiek zein neurritan komeni zaizkion jakiteko. Helburu guztiak baliogabeturik gelditzen dira, helduek haurren jardueretan seriotasun jarraibideak ezartzen dituztenean.

Beste alde batetik, ikaskuntza teknikoaren neuronon ikuspegitik aztertzen badugu, Daniel Coleman autore ospetsuak dioenez, "Jaiotzean, gizakiaren burmuina ez dago guztiz garatuta, aurrerantzean ere garatzen baita, eta hazkunde prozesu hori haurtzaroan da intentsuena. Haur batek heldu batek baino neurona kopuru askoz ere handiagoa dauka; "mozte" izena duen prozesuan zehar, burmuinak gutxien erabiltzen dituen neuronen arteko konexioak galdu eta gehien erabiltzen dituen zirkuitu sinaptikoak indartu egiten ditu... haurtzaroan esperientzia horrek gure burmuina zizelatzen du".

Horri dagokionez, Richardd Thompson autoreak ondorio hauexetara garamatza:

- Kirola egitean, esperimentaziorik ez egoteak murriztu egiten ditu lortzeko moduko mugak; horrenbestez, mugimendu zabalen nagusitasuna eta oroimenaren entrenamendua oso garrantzitsuak dira, kirola ondo menperatzeko, batik bat teknikaren alorrean.
- Heziketaren adinetan, behin eta berriro errepikatu beharreko laginak aurkeztea (gauza teknikoak mimetizatzeko eta menperatzeko) bigarren mailakoa izan behar da, eta lehentasuna eman behar zaie ikasleak esperimentatzeko eta soluzioak probatzeko dituen beharraznei, gero soluzio hobeak eta lehenengoen emaitzen arabekoak lantzeko.
- Helduek aurretiaz esperimentaturiko soluzio zehatzak aurkezteak murriztu egiten du haurren neuronen gaitasuna, eta soluzio alternatiboak ezabatzen ditu, haurren adimen, fisika eta etika mailako gaitasunen arabekoagoak izan daitezkeen soluzioak.

Ikaskuntza honetan, haurra ez da informazioz bete behar, eta azkartasunik ere ez zaio eskatu behar (progresio/intentsitate/konplexutasun/bolumen jolasa). Oso garrantzitsua da emaitzari buruzko informazio azkarra eta zehatza ematea, gero zuzenketa eransteko.

Baina ikaskuntza teknikoa ez da bakarra. Horts Wein autoreak, futbolaren ikaskuntza aztertzean, horri buruzko ondorio garbiak atera ditu. Autore horren ustez, maila tekniko handia lortzea baino garrantzitsuagoa da haurrari jolasa noiz eta nola erabili behar duen irakastea. Berak dioenez, balio galtze guztien %50 baino gehiago, izan

ere, okerreko erabakia hartzearen ondoriozkoak dira, eta ez akats tekniko baten ondoriozkoak.

Teknika azkarregi erabili izanaren, helduen kirola erreferentziaz hartu izanaren eta errepikapena metodotzat bultzatu izanaren eraginez, jokalaria ez da behar bezala murgiltzen arazoen soluzioan; horren ondorioz, jokalaria teknika guztiak menperatu bai, baina ez du behar bezalako adimenik edukiko, teknika horiek jokoan ondo aplikatzeko.

Eta, zoritxarrez, entrenatzaile batentzat askoz ere errazagoa da aurretiaz kontrolaturiko egoeren entseguak egitea eta egoerok errepikatzea, beste hauxe baino: jokia irakurtzen irakastea, taldekidea ulertzen irakastea, egoera jakinetarako soluzioa aurkitzen irakastea eta jokoa etengabe egokitzen irakastea.

Teknikari alemanak dioenez, gazteen futbolaren oraingo arazo nagusia ez da baloia pasatzen ez jakitea, noiz, non eta zergatik pasatu jakitea baizik, eta teknika batekin nahiz bestearekin... adimen handiko jokalaria gehiago beharko dira.

Entrenamenduaren helburua jokoa ikuspegia hobetzea izan behar da, erabakiak hartzea, eta jokalaria prozesu osoan murgiltzea (jardutea, ulertzea, erabakiak hartzea eta gauzatzea), eta ez azken hori soilik, kasurik gehienetan gertatzen denez.

Jokia irakurtzea, egin daitezkeen gauzak jakitea eta gauzarik onena identifikatzea (une jakinean egin beharreko gauza), izan ere, teknika ikastea eta gauzatzea bezain garrantzitsua da.

Egin-eginean ere, kirol jakina irakasteko ahalegin handiegia egin eta ez diogu erreparatzen haurren ikasteko modurik onenari.

Beste alde batetik, ikaskuntzaren ondoan oroimena egon behar da, teknika praktikatzeari uzten zaion unean teknika hori galtzen hasten baita.

Izan ere, teknikak berez ez du ezartarako balio, baldin eta jokoari eta talde lanari lotuta ez badago, eta hor soluzio taktikoak agertzen dira, bai banakako edo bai taldeko ikuspegitik.

Soluzio taktikoen ikaskuntzan ere ez dugu mimetizatu behar helduen kirol profesionala; taldearen funtzionamendua euskarritzen duten printzipio logikoei buruz ari gara, esate baterako, laguntza estrategikoa ematea (baloia norberaren edo aurkakoaren aterantz eramateko), futbol zelaian kokaleku jakina edukitzea (zabalera eta sakonera aldi berean bermatuz), baloia edukitzea, talde-presioa egitea... Printzipio horiek guztiak banakako taktika ikastearen ikuspegitik landu behar dira. Haurrak une bakoitzean taldearen onerako zer egin behar duen erabakitzen ikasi behar du. Aldi berean, entrenatzaileak egoera jakinak planteatu behar ditu, jokalariek halako egoerak konpontzen jakiteko. Gainera, ikertzaile askoren iritziz, hobe da alderdi teknikoen ikaskuntza taktikoen ostekoa dela planteatzea (haurrak berak zer behar duen hobeto jakiteko eta soluzioak horien helburua ondo jakinda aurkezteko), teknika zertarako behar den jakin barik ikastea baino. Polemikaren alde batean ala bestean kokatu barik, esan behar dugu garrantzitsua dela praktikatu ahala ikastea eta, norberaren trebetasunen arabera, une bakoitzean soluzio teknikoak edo taktikoak planteatzea.

Nolanahi ere, haurrak kontzientzia taktikoa hartzeko ahalegina egingo dugu.

Abiapuntutzat, bestalde, oinarrizko trebetasunen zein abilezien ikaskuntza eta lorpena hartuko dugu.

Eta, batez ere, ez da ahaztu behar ikasten ari dena haurra dela eta haur hori hezten ari dela eta era guztietako informazioak hartzen dituela, eta horiek guztiek eragin handia dutela bere buruarekiko duen estimuan. Estimatu hori ezinbestekoa da ikaskuntzan, erabaki guztiek arriskua baitaramate berez, eta haurrak bere buruarekiko konfiantza behar du, horri aurre egiteko. Gainera, gurasoen eta entrenatzailearen aurrean ere sinesgarritasuna behar du.

Horri dagokionez, ikaskuntza leuntzeko ahalegina egin behar da, denbora pertsonala errespetatzeko ahalegina, eta, arazoaren planteamendutik abiatuta, jokalaria bakoitzaren bilaketa erraztu behar dugu, bere gaitasunak eta beharrianak kontuan hartuz.

C. - ONDORIOAK ETA AHOLKUAK

Ondoriotzat, halako eremuetan praktika bera erraztu behar denez, jarduteko moduari buruzko zenbait aholku emango ditugu; aholkuok, telegrafikoak izan arren, ondorio batzuk ateratzeko baliozkoak izan nahi dute (orain arte azaldutakoari buruzko ondorioak); gainera, lehen adierazitako hausnarketak ere egin beharko ditugu. Hori guztia, berriz, lau mailatan egingo dugu, irakaskuntzari, praktikari, motibazioari eta antolaketari buruz.

C.1. - Irakaskuntzari buruz. -

Haurrak ezagupenak ikasi behar ditu eta, horretarako, komenigarria izango da:

- Zentzuzkoak eta errealistak diren helburuak jartzea, haurraren gaitasunaren eta garapen mailaren arabera.
- Kirolariari jarduketa txarrak aztertzen laguntzea, horren zergatiak azalduz.
- Kirolariari kirol jokoa "irakurtzen" laguntzea.
- Haurrari lehiaketa adimenez planteatzeko laguntza ematea.
- Indargarri positiboa eskuzabaltasunez erabiltzea.
- Lorpenak modu kontzientean indartzea.
- Jokabide zuzenak saritzea, horiek gertatu ahala.
- Esfortzuari emaitzei bezalako garrantzia ematea.

- Hutsak egin eta berehala, adorea ematea, baldin eta kirolariak huts hori nola konpondu badaki.
- Nola konpondu ez badaki, "egoera ikusi ondoren", egin beharrezko heziketa teknikoa, taktikoa edo antolaketa mailakoa.
- Zuzenketen tonua beti izan beharko da positiboa.
- Ez zigortu, gauzak txarto doazenean.
- Jokabide onaren eredu izan.
- Ikaskuntza giro egokia sortu.
- Aginduak ematean, izan argia eta zehatza.
- Kirolariari erakutsi teknika zuzena, ereduak erabiliz.
- Pazientzia eduki, benetako ahalegina egitea nahikoa baita.
- Indartu aurrerakuntza.
- Egokitu jarduera haurrari, eta ez haurra jarduerari. Jarduerak haurren aukeretara egokitu beharko dituzu.
- Hurrek eta gurasoek irakaskuntzaren helburuak jakin beharko dituzte.
- Lanaren hasierako informazioa objektiboa, argia eta haurren hizkuntzara nahiz ulermenara egokitua izango da.
- Gauzak teknikoki ondo egiten direnean, saria eman.
- Gauzak txarto egin arren, haurra horren ondorioz triste badago, nabarmendu berak egindako gauza onen bat.
- Oinarrizko trebetasunen eta abilezien garapena edozein espezializazioaren aurretiazko helburu nagusia da.

C.2. - Praktikari buruz. -

Haurrak praktikan parte hartzen duela bermatu behar dugu, eta praktika horren eskakizun fisikoa, gainera, maila egokikoa izan beharko da. Horretarako, oso interesgarria izango da:

- Haur guztiek parte har dezaten ardura hartzea.
- Eskakizunei eta erronkari dagokienez, maila egokia egon behar da.
- Jarduera jostagarria izan beharko da.
- Jardueren proposamenean aniztasuna egongo da.
- Lanen proposamenean progresioa egongo da, hobekuntza fisikoa, teknikoa,... segurtatzeko.
- Intentsitateari eta bolumenari dagokionez, jarduerak haurrak menperaturiko gaitasunen eta oinarrien arabera izango dira.
- Eskariak haur bakoitzari egokitu beharko zaizkio, horren adina eta aurretiazko esperientzia kontuan hartuz.
- Arauak aldatu egin beharko dira, haurren jarduketa areagotzeko.
- Haurraren partehartze ahalik eta handiena sustatu behar da, ariketetan, lanetan eta jokoan bertan.
- Sesioak antolatzeke orduan, saiatu haurrak itxaroten egon ez daitezen; gainera, partiduetan haurra ez da ikusle hutsa izan beharko.

C.3. - Motibazioari buruz. -

Jarduera haurrari atsegin izateko modukoa izan behar da; horretarako, hona hemen aholku batzuk:

- Lana deskribatzean eta zuzentzean, adierazpen positiboak erabiltzea.
- Indargarri positiboak erabiltzea.
- Zure emozioen kontrola kontserbatzea, horiek proban jartzen direnean, une horretan kirolariak zeure beharrezana edukiko baitu.
- Ez zara ezinbestekoa, eta saiatu haurrak bere buruarengan duen konfiantza ez suntsitzen, zurekiko menpekotasuna sortuta.
- Ez eskatu emaitzarik, esfortzua baloratu.
- Hurrei adorea eman, elkarren laguntza bilatu dezaten, eta hori egiten dutenean, eman saria.
- Adorea ematean, ondo aukeratu, adore hori adierazgarria izateko.
- Adorea eta aginduak ez inoiz ere modu sarkastikoan eman.
- Saiatu haurrak jarduerarekiko duen interesa mantentzen, motibazioari eragiteko moduko ekintzen aniztasunarekin eta aurkezpenarekin jolastuz.
- Ez izan errepikakorra, eta baztertu praktika eragozten duten azalpenak.
- Jardueraren ostean, eman saria berehala.
- Eman zorionak eta adorea etengabe, zintzotasunez eta uste osoz.
- Izan zaitez gogotsua, hori kutsagarria baita!

C.4. - Antolaketari buruz. -

Den-dena ondo antolatuta egon behar da; helburuak, lehentasunak, jarduketa printzipioak eta metodologia egokia planteatu behar ditugu, gero gure arrakasta bermatuko duen feed-back deritzona ezartzeko. Horretarako, oso interesgarria izango da:

- Helburu errealistak, ezagunak eta lortzeko nahiz egiaztatzeko modukoak ezartzea.
- Helburuak betetzen diren ala ez aztertzea, eta jarduketak zuzentzea, horiek egokiak izan ezean; halaber, konplexutasun, intentsitate edo bolumen handiagoko helburuak planteatzeko aukera aztertzea.
- Erabakietan zalantzarik ez edukitzea, bestela haurrak ere zalantza edukiko baitu.
- Behar denean gogorra izatea, baina betiere arrazoiak emanez.
- Taldearen arauetikiko, taldekideekiko, aurkariarekiko, epailearekiko, gurasoekiko edo ikusleekiko mesprezurik ez baimentzea.
- Ordena mantentzea, hurrei itxaropenak argituz.
- Haurrak inplikatzeko, taldeko giro ona lortzeko jokabide mailak ezartzen.
- Askatasunaren eta egituraren arteko oreka lortzeko ahalegina egitea.
- Taldeko lehiaketa batean taldekide guztiak (baita ordezkioak ere, halakorik egonez gero) garrantzitsuak direla azpimarratzea.
- Partehartzea eta taldearen batasuna indartzeko, sariak erabiltzea.
- Hurrei euren ekintzak azaltzeko aukera ematea beti.
- Iraunkorra eta inpartziala izatea.
- Zaratarik ez egitea eta nerbiorik ez galtzea.

- Sermoi luzerik ez egitea.
- Behar izanez gero, taldeak aurretiaz onarturiko araua urratu duela eta horrek zigorra behar duela nabarmentzea.
- Zigorrik ezarri behar izanez gero, erabili kirolariarentzat baliotsua den zerbait, baina zigortzat ez erabili jarduera fisikorik, hori kaltegarria izan daiteke eta.
- Haurrak erabakietan inplikatu, erabaki errazenetatik abiatuz; zenbait erabaki planteatu, haurrek horri buruz esan nahi dutena entzun eta galderak egin.
- Mikroklima ona sortzen saiatu, hori gurasoei nahiz ikastetxeko gainerako haurrei edo beste talde batzuetako jokalariei kutsatzeko.

BIBLIOGRAFIA

1.- Aguilá Soto, Cornelio/Casimiro Andujar, Antonio

"Consideraciones metodológicas para la enseñanza de los deportes colectivos en edad escolar"

www.efdeportes.com

2.- Azurmendi Uriarte, Josu

"Fundamentos formativos del deporte en edad escolar"

3.- Coleman, Daniel

"Inteligencia Emocional"

4.- Delgado Nogueira, Miguel Angel

"I Congreso Nacional de Deporte en Edad Escolar" hitzaldia

5.- Gibra, Kalil

"El profeta"

6.- Gómez, Mario

"Conductas del entrenador"

www.efdeportes.com

7.- Grosser/Neumaier

"Técnicas de entrenamiento"

8.- Harris Clemens/Reynols, Bean

"Como desarrollar la autoestima del niño"

9.- Lorenzo González, José

"Psicología del deporte"

10.- Palau Matas, Joaquim

"Intervención psicológica en fútbol base con niños de 4 a

7

años"

www.efdeportes.com

11.- Sanchís Ramirez, José P.

"I Congreso Nacional de deporte en la edad
escolar" hitzaldia

12.- Vázquez Gómez, Benilde

"La formación deportiva en la edad escolar. Pedagogía
deportiva".

SHNE Madril

13.- Wein, Horts

"Cuando el niño está listo para disputar competiciones
organizadas?"

www.efdeportes.com

14.- Wein, Horts

"Fútbol a la medida del niño"

AURKIBIDEA

Sarrera	2
A.- MONITOREA EDO ENTRENATZAILEA	
A.1.- Heziketa adineko entrenatzailearen errealitatea gaur	4
A.2.- Entrenatzaile motak	5
A.3.- Nortzuk dira entrenatzaileak?	7
A.4.- Eta..... zer egiten du?	9
A.5.- Eta..... zeintzuk dira bere arazoak?	11
A.6.- Entrenatzaileak lortu beharreko helburuak	16
A.7.- Entrenatzaileak garatu beharreko lanak	17
B.- ENTRENATZAILEAREN JARDUERARI BURUZKO	
HAUSNARKETA BATZUK	
B.1.- Pedagogian	19
B.2.- Metodologian	28
B.3.- Haurraren ikaskuntzan	29
C.- ONDORIOAK ETA AHOLKUAK	

C.1.- Irakaskuntzari buruz	36
C.2.- Praktikari buruz	38
C.3.- Motibazioari buruz	39
C.4.- Antolaketari buruz	40
BIBLIOGRAFIA	42
AURKIBIDEA	45